

Eettinen ohje

Sisällysluettelo

Yhdessä Maamme hyväksi	3
Noudatamme lakeja ja sitoumuksia	4
Tutkimus- ja asiantuntijatoimintamme on eettisten periaatteiden ja hyvien käytäntöjen mukaista	5
Emme hyväksy korruptiota ja lahjontaa, vältämme eturistiriitoja.....	6
Kunnioitamme liikesalaisuuksia, käytämme ja suojaamme tietoa asianmukaisesti.....	7
Hankinnoissa toimimme läpinäkyvästi ja tasapuolisesti julkisena hankintayksikkönä	8
Kunnioitamme ihmisoikeuksia, rakennamme hyvää työilmapiiriä ja työturvallisuutta	9
Vaalimme ympäristöä ja edistämme kestävää siirtymää	10
Sidosryhmätöimintamme on avointa ja vaikuttavaa	11
Näin voit ilmoittaa rikkomuksista	12
Seuraamukset eettisten periaatteiden vastaisesta toiminnasta	13

Yhdessä Maamme hyväksi

Tämä ohje sisältää keskeiset toiminnan periaatteemme. Se kertoo, mikä on oikea tapa toimia ja mitä periaatteet tarkoittavat työssämme sekä vuorovaikutuksessa sidosryhmiemme kanssa.

Ohje perustuu strategiaamme ja arvoihimme, jotka eletään todeksi arjen teoissa. Olemme *rohkeasti uteliaita ja uudistavia* ja kehitämme jatkuvasti osaamistamme, toimintaamme ja toimintatapojamme. Olemme *arvostavia vastuunkantajia*: jokainen meistä kantaa vastuunsa työn tuloksista, laadusta ja puolueettomuudesta, hyvästä ilmapiiristä sekä kestävästä luonnonvarojen käytöstä. Arvostamme ja kunnioitamme myös toisten osaamista. Olemme monimuotoinen yhteisö, jossa jaamme ja hyödynnämme tietoja ja ymmärrystä aktiivisesti, enemmän yhdessä.

Yhdessä asiakkaidemme ja kumppaneidemme kanssa ratkaisemme merkittäviä haasteita ja kehitämme innovaatioita soveltavan tutkimuksen avulla. Sidosryhmämme ja kumppanimme voivat luottaa siihen, että noudatamme soveltuvia lakeja ja eettisiä periaatteitamme: puolueettomuutta, luotettavuutta, rehellisyyttä ja vastuullisuutta.

Näiden periaatteiden noudattamista odotamme paitsi itseltämme, myös kumppaneiltamme.

Yhdessä toimimme Maamme hyväksi.

Kimmo Tiilikainen

Pääjohtaja

Noudatamme lakeja ja sitoumuksia

Geologian tutkimuskeskus GTK on valtion tutkimuslaitos, josta säädetään Geologian tutkimuskeskuksessa annetussa laissa ja asetuksessa. Noudatamme toiminnassamme kaikkia soveltuvia lakeja Suomessa ja maissa, joissa toimimme. Tuotamme puolueetonta tutkimustietoa ja palveluita yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarpeisiin vauhdittamaan siirtymää sekä ympäristön että ihmisten kannalta kestävään maailmaan.

Olemme sitoutuneet YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030). Lisäksi olemme sitoutuneet YK:n Global Compact -aloitteeseen ja sen kymmeneen periaatteeseen.

Olemme sitoutuneet noudattamaan toiminnassamme eettisiä perusperiaatteita, joita ovat luotettavuus, puolueettomuus, rehellisyys ja vastuullisuus.

Lakien, sitoumusten ja periaatteiden noudattaminen tarkoittaa sitä, että jokainen meistä on velvollinen varmistamaan ja tarvittaessa selvittämään toimintansa lain- ja sitoumusten mukaisuuden. Odotamme myös kumppaneiltamme korkeaa rehellisyyden, vilpittömyyden ja eettisen toiminnan tasoa.

Näin toimin

- Varmistan toimintani lainmukaisuuden
 - Toimintani on GTK:n tavoitteiden ja arvojen mukaista
 - Toimin eettisten periaatteiden mukaisesti: luotettavasti, puolueettomasti, rehellisesti ja vastuullisesti.
-

Tutkimus- ja asiantuntijatoimintamme on eettisten periaatteiden ja hyvien käytäntöjen mukaista

Rehellisyys ja eettisyys ovat tutkimus- ja projektitoimintamme perusta. GTK on sitoutunut Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) [hyvän tieteellisen käytännön ohjeeseen](#). Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta kuuluu jokaiselle tutkijalle. Teemme tutkimusta puolueettomasti, riippumattomasti, rehellisesti sekä vastuullisesti noudattaen korkeaa tieteellistä etiikkaa. Noudatamme avoimen tieteen periaatteita. Tulosten tekaisu, väärennös, plagiointi tai luvaton jäljentäminen ei ole hyväksyttävää.

Maksullisessa asiakastoiminnassa toimimme samojen tutkimuksen eettisten periaatteiden mukaan kuin julkisella rahoituksella tehtävässä tutkimustoiminnassa.

Meidän ja tavarantoimittajien, alihankkijoiden, asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppanien väliset liikesuhteet perustuvat keskinäiseen rehellisyyteen ja luottamukseen.

Näin toimin

- Varmistan, että tekemäni tutkimus on aina hyvän tieteellisen käytännön mukainen
 - Toimin toimintajärjestelmädokumentaation mukaisesti
 - Tuotan puolueetonta, riippumatonta ja luotettavaa tutkimustietoa
 - Toimin luottamusta herättävällä tavalla yhteistyökumppanien kanssa
-

Emme hyväksy korruptiota ja lahjontaa, vältämme eturistiriitoja

Meillä on nollatoleranssi korruptiolle, mukaan lukien lahjonta, eturistiriidat, petokset tai kavallukset. Tärkeintä on ehkäistä korruptiota jo ennalta. Siksi on tärkeää, että jokainen pyrkii omassa ympäristössään tunnistamaan korruption ja ehkäisemään sitä.

Henkilöstömme ei saa vaatia tai hyväksyä taloudellista tai muuta etua, joka voi vaarantaa riippumattomuuden ja puolueettomuuden tai tuottaa jollekin osapuolelle perusteetonta etua. Jo pyrkimys vaikuttaa väärällä tavalla on lahjontaa, vaikka varsinaista vaikuttamista ei tapahtuisikaan. Lahjuksen vastaanottaminen on rangais- tuksen uhalla kielletty.

Noudatamme [valtiovarainministeriön ohjetta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista](#). Vieraanvaraisuutta tai lahjaa tarjotessa ja vastaanottaessa on toimittava harkiten. Vain tavanomainen ja kohtuullinen vieraanvaraisuus tai lahja on hyväksyttävää.

Eturistiriita syntyy silloin, kun henkilön edut ovat ristiriidassa GTK:n etujen kanssa. Otamme eturistiriidat vakavasti. Jokaisen asioita käsittelevän ja päätöksiä tekevän on tehtävä päätökset GTK:n edun ja velvollisuuksien mukaisesti ja varmistettava, että päätettävissä asioissa ei ole yksityisiä etuja.

Huomioimme toiminnassamme mahdolliset jääviydet, sidonnaisuudet tai sivutoimet. Mahdollisia sivutoimia ja luottamustehtäviä hoitaessa on vältettävä tilanteita, joissa joutuu ottamaan kantaa tai käsittelemään asiaa, joka koskee GTK:n etua tai velvollisuutta. Kunnioitamme sanan-, elinkeinon- ja yhdistymisvapautta, joita työ- ja virka- suhteissa rajoittavat kilpailevan toiminnan kieltö sekä lojaliteetti- ja salassapitovelvollisuudet.

Näin toimin

- Keskustelen tiimini kanssa säännöllisesti, millaisia korruptioriskejä ympäristössänne on
- Mietin antaessani tai vastaanottaessani lahjoja tai vieraanvaraisuutta, ovatko ne kohtuullisia ja tavanomaisia ja annetaanko ja otetaanko ne vastaan avoimesti
- Huolehdin, että lahjan tai vieraanvaraisuuden vastaan ottaminen ei vaaranna puolueettomuutta ja riippumattomuutta
- Vältän eturistiriitoja ja esteellisyystilanteiden syntyä. Jäävään itseni, jos asian käsittelyssä voi olla odotettavissa taloudellista etua tai muuta hyötyä itselleni, läheiselleni tai näiden edustamalle yhteisölle
- Noudatan sivutoimiin liittyvää ohjeistustamme
- Huolehdin, että asiantuntijalausuntoihin, joihin osallistun, ei liity mahdollista ristiriitaista intressiä
- Toimin yksityishenkilönäkin vastuullisesti tilateissa, joissa on mahdollista, että GTK henkilöityy minuun
- Mietin, miltä asia näyttää ulkopuolisen silmin tai mediassa

Kunnioitamme liikesalaisuuksia, käytämme ja suojaamme tietoa asianmukaisesti

Meitä sitoo julkisuuslaki ja siinä säädetyt salassapitovelvoitteet. Emme oikeudettomasti käytä tai ilmaise ulkopuolisille asiakkaidemme tai yhteistyökumppaneidemme tutkimussuunnitelmia, dataa tai liikesalaisuuksia, vaan käsittelemme niitä niiden luottamuksellisuuden edellyttämällä tavalla.

Käsittelemme tietoja asianmukaisesti sekä tietoturvallisesti hyvää tiedonhallintatapaa noudattaen. Meillä on asiakkaidemme ja yhteistyökumppanien tietojen luottamuksellisuuden suojelemiseksi menettelytapa, jota noudatamme.

Käsittelemme henkilötietoja aina huolellisesti ja vain soveltuvin laillisin perustein. Noudatamme kaikessa henkilötietojen käsittelyssä tietosuoja- ja salassapitoa koskevia velvoitteita sekä valtionhallinnon tietoturvasäätelyä. Ylläpidämme ja kehitämme jatkuvasti tietoturvallisuuden liittyvää osaamistamme.

Näin toimin

- Noudatan vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia
 - En keskustele salassa pidettävistä asioista julkisilla paikoilla tai sosiaalisessa mediassa
 - Osallistun tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksiin
 - Toimin tietosuoja-, tietoturva- ja tiedonluovutusta koskevan ohjeistuksemme mukaisesti
 - Vastaan henkilökohtaisista käyttö- ja pääsyoikeuksistani, enkä anna niitä muiden käyttöön. En jätä matkapuhelinta tai muuta päätelaitetta vaille valvontaa.
-

Hankinnoissa toimimme läpinäkyvästi ja tasapuolisesti julkisena hankintayksikkönä

Noudatamme hankintalainsäädäntöä, tilaaja-vastuulainsäädäntöä ja hankintaohjeistusta. Olemme sitoutuneet vastuulliseen hankintaan. Otamme huomioon sopimuskumppaneita valitessamme taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset näkökulmat. Teemme yhteistyötä luotettavien, eettisesti, lainmukaisesti ja vastuullisesti toimivien kumppaneiden kanssa.

Noudatamme hankintaprosessissa avoimuutta, syrjimättömyyttä ja tarjoajien tasapuolista kohtelua. Tarjouskilpailumenettelyissä teemme hankintapäätöksemme etukäteen ilmoittamillam-

me kriteereillä. Huomioimme esteellisyys- ja sidonnaisuuskysymykset osana vastuullisten hankintojen prosessia.

Kunnioitamme ja noudatamme soveltuvia kilpailulakeja ja -sääntöjä. Pidämme kirjanpidossamme ja raportoinnissamme maksullisen toimintamme erillään muusta toiminnastamme läpinäkyvällä tavalla. Kaikenlainen julkisten varojen väärinkäyttö on kiellettyä.

Näin toimin

- Toimin tasapuolisesti ja läpinäkyvästi kilpailutuksessa. Asetan selkeät kriteerit ja vaatimukset hankinnan kohteelle
- Julkiset hankinnat edellyttävät erityisosaamista, jota hyödynnän
- Arvioin itse mahdollisen esteellisyyteni. Esteellisyytilanteessa jäävään itseni enkä osallistu hankinnan käsittelyyn, päätöksentekoon tai sopimuksen valmisteluun
- Varmistan kenen kanssa toimin: tarkastan sopimuskumppanin taustan huolellisesti ennen sopimuksen solmimista
- Seuraan ja arvioin sopimuskumppanin vastuullisuutta myös sopimuskauden aikana. Puutun havaittuihin epäkohtiin
- Käytän sähköistä hankintajärjestelmää kilpailutuksissa
- Käytän julkisia varoja kestävästi ja läpinäkyvästi

Kunnioitamme ihmisoikeuksia, rakennamme hyvää työilmapiiriä ja työturvallisuutta

Kunnioitamme ja noudatamme ihmis- ja työelämäoikeuksia. Kohtelemme kaikkia oikeudenmukaisesti. Edistämme suunnitelmallisesti henkilöstön monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Emme hyväksy häirintää, syrjintää tai muutakaan epäasiallista kohtelua. Rekrytoinnissamme noudatamme syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden periaatteita, ja teemme valinnat perustellusti hakukriteereihin pohjautuen.

Toimimme arvojemme mukaisesti. Vaalimme hyvää yhteistyötä, tuemme jatkuvan oppimisen tavoitteita ja kannustamme ottamaan vastuuta oman työn kehittämisestä. Kannustamme tasa-

painoiseen työ- ja yksityiselämän yhteensovittamiseen hyödyntämällä joustavia työaikoja ja monipaikkaista työtä.

Tavoitteenamme on nolla työtaturmaa. Sitoudumme työturvallisuusohjeisiin ja toimimme työssämme työturvallisuutta edistävällä tavalla. Emme tee kompromisseja turvallisuusohjeistuksemme noudattamisen suhteen, työskentelimme pä sitten omista toimitiloissamme tai maastossa, Suomessa tai ulkomailla.

Näin toimin

- Kohtelen kaikkia yhdenvertaisesti ja kunnioitan oikeutta eriäviin mielipiteisiin
- Jos havaitsen ihmisoikeusloukkauksen, ilmoitan havainnosta esihenkilölleni
- Sitoudun toimimaan GTK:n arvojen mukaisesti kaikissa tilanteissa
- Noudatan yhteisesti sovittuja käytäntöjä yhteistyön ja työhyvinvoinnin edistämiseksi
- Edistan hyvää ilmapiiriä ja tuen kollegoja
- Noudatan huolellisesti annettuja työturvallisuusohjeita ja ilmoitan havaitsemistani työturvallisuuspuutteista
- Jos kohtaan epäasiallista kohtelua tai häirintää, ilmaisen tilanteesta mahdollisuuksien mukaan, että en hyväksy toimintaa ja ilmoitan tilanteesta esihenkilölleni
- Jos todistan epäasiallista kohtelua tai häirintää, puutun mahdollisuuksieni mukaan tilanteeseen. Voin tiedustella häiritsevältä henkilöltä, onko hän ollut omaan esihenkilöönsä yhteyksissä asiasta

Vaalimme ympäristöä ja edistämme kestävää siirtymää

Tutkimustyömme edistää luonnonvarojen kestävää ja vastuullista käyttöä. Edistämme vihreää siirtymää ja hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista sekä Suomessa että maailmalla.

Geotieteillä on tärkeä rooli YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG) saavuttamisessa. Geologialla mm. vastataan ilmastonmuutoksen vaikutusten hallintaan, tuetaan ympäristömuutoksia ja -suojelua koskevaa päätöksentekoa ja varmistetaan kriittisten raaka-aineiden riittävyys ja kestävä käyttö. Olemme valinneet viisi SDG:tä, joihin voimme merkittävimmin vaikuttaa. Työmme tavoitteena on positiivinen kädenjälki eli myönteinen vaikutus kestävän kehityksen tavoitteisiin. Valitut tavoitteet ovat: 6 Puhdas vesi ja sanitaatio, 7 Edullista ja puhdasta energiaa, 9 Kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria, 13 Ilmastoteko ja ja 17 Yhteistyö ja kumppanuus. Raportoimme

kestävyystavoitteiden edistämisestä vuosittain kestävyysraportissa.

Omassa toiminnassamme pyrimme minimoimaan oman toimintamme negatiivisia ympäristövaikutuksia vähentämällä jalanjälkeämme. Otamme ympäristönäkökohdat huomioon toiminnassamme ympäristöpolitiikan periaatteiden mukaisesti. Ympäristöpäämäärämme ovat:

- Valtionhallinnon yhteisten ympäristötavoitteiden noudattaminen
- Henkilöstön ympäristötietoisuuden lisääminen ja ylläpitäminen
- Ympäristönäkökohtien huomioiminen tiedonkeruun ja tutkimustoiminnan suuntaamisessa ja asiakkaille tuotettavissa palveluissa
- Ostopalvelujen suuntaaminen toimittajille, jotka sitoutuvat noudattamaan GTK:n ympäristöpolitiikan edellyttämiä toimintatapoja

- Omasta toiminnasta aiheutuvien ympäristökuormitusten tarkoituksenmukainen ja jatkuva vähentäminen mm. seuraavin keinoin:
 - Matkustamisesta aiheutuvien haittojen vähentäminen mm. hyödyntämällä monipaikkaista työtä ja virtuaalitapaamisia sekä tehostamalla tiedonkeruussa sähköisten tietoaisteiden hyödyntämistä vähentäen maastokäyntejä
 - Pyrkimys lähes paperittomiin työtapoihin
 - Sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävät hankintapäätökset
 - Maastotoiminnasta aiheutuvien haittojen vähentäminen
 - Materiaalin käytön ja kierrätyksen tehostaminen
 - Kiinteistöjen energiatehokkuuden huomioiminen

Näin toimin

- Teen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä hankintapäätöksiä
- Pyrin minimoimaan maastotoiminnasta aiheutuvat haitat
- Noudatan ympäristönsuojelun ja kestävän käytön varmistamiseksi meillä laadittuja ohjeita ja oppaita
- Ajattelen ilmastoviisaasti. Voin esimerkiksi vähentää tarpeetonta matkustamista, tehostaa kierrätystä ja edistää ympäristöystävällisiä toimintatapoja
- Tekemäni tutkimus linkittyy YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

Sidosryhmätoimintamme on avointa ja vaikuttavaa

Edistämme tutkimuksellamme kestäväää tulevaisuutta ja tuotamme puolueetonta ja riippumatonta tietoa päätöksenteon tueksi. Työskentelemme yhdessä kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden ja verkostojen kanssa.

Jaamme tietoa tutkimuksestamme ja tuloksistamme. Tutkimustuloksista viestiessämme noudatamme eettisen tiedeviestinnän periaatteita.

Tunnistamme erilaiset toimintaamme liittyvät sidosryhmät ja kuuntelemme heitä. Toimimme ennakkoivasti: viestimme esimerkiksi ennen kenttä- ja maastotöiden alkua paikallisille ja muille tarvittaville tahoille tutkimustöiden aloittamisesta.

Varmistamme ja ylläpidämme kansalaisten ja päättäjien luottamusta tieteeseen ja tutkimukseen. Kannustamme asiantuntijoitamme näkymään mediassa ja somessa omalla erikoisalallaan sekä tuomaan keskusteluun tutkittuun tietoon perustuvia näkökulmia. Yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa toimimme puolueettomasti, eettisesti ja tuomme esiin myös tutkittuun tietoon liittyvät epävarmuudet ja rajoitukset.

Työyhteisössämme tuemme avointa organisaatiokulttuuria ja kannustamme aktiiviseen vuoropuheluun kulttuurikarttamme mukaisesti.

Näin toimin

- Tuottamani ratkaisut ja suositukset perustuvat tutkittuun tietoon. Varmistan, että puolueettomuuden ja riippumattomuuden periaatteet toteutuvat asiantuntijatyössäni
- Tutustun viestintään ja vuorovaikutukseen liittyviin ohjeisiin ja käytänteisiin
- Ilmaisen julkisessa toiminnassani, missä roolissa osallistun keskusteluun
- Käyn vuoropuhelua ja kunnioitan toisen mielipidettä, vaikka omani poikkeaisi siitä
- Edistan osaltani avointa ja luottamukseen perustuvaa keskustelukulttuuria ja työilmapiiriä

Näin voit ilmoittaa rikkomuksista

Tässä ohjeessa esitetyt periaatteet koskevat kaikkia GTK:laisia asemasta ja tehtävistä riippumatta. Jokaisen GTK:laisen vastuulla on puuttua epäkohtiin sekä ilmoittaa niistä. Esihenkilön tehtävänä on selvittää ja viedä asioita tarvittaessa eteenpäin. Toimi näin:

- Ilmoita huolenaiheesta, väärinkäytösepäilystä tai rikkomuksesta esihenkilöllesi.
- Tutkimusetiikkaan liittyvissä havainnoissa ota yhteyttä tutkimusetiikan tukihenkilönä toimivaan tieteellisen tutkimuksen asiantuntijaan. Tee tarvittaessa ilmoitus hyvän tieteellisen käytännön rikkomisesta Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) Hyvä tieteellinen käytäntö -ohjeistuksen mukaisesti.
- Tietosuojarikkomuksissa ota yhteyttä tietosuojavastaavaan, tietosuojavastaava@gtk.fi
- Ilmoittajansuojelulaissa tarkoitetuista rikkomuksista voit tehdä ilmoituksen, tarvittaessa nimettömästäkin, sisäisen ilmoituskanavan kautta.

Kaikki ilmoitetut epäilyt tutkitaan aiheesta riippuvalla, asianmukaisella tavalla. Ilmoittaminen ei aiheuta kielteisiä seurauksia ilmoituksen teki-jälle. Väärinkäytösepäilyt tutkitaan luottamuksellisesti ja saatetaan sellaisenaan ainoastaan asian selvittämiseksi ja toimenpiteiden toteuttamiseksi välttämättömien tahojen tietoon.

Seuraamukset eettisten periaatteiden vastaisesta toiminnasta

Ilmoitetut havainnot ja väärinkäytökset tutkitaan. Tutkinnan valmistumisen jälkeen päätetään mahdollisista seuraamuksista väärinkäytökseen tai ohjeitten rikkomiseen syyllistyneelle.

Taloudelliset ja henkilöstövastuut määritetään olemassa olevan lainsäädännön sekä GTK:n työjärjestyksen, taloussäännön ja sitoumusten mukaisesti.

Kurinpidolliset seuraamukset kuten suullinen tai kirjallinen huomautus, kirjallinen varoitus tai työsuhteen päättäminen määrittyvät olemassa olevan lainsäädännön ja GTK:n henkilöstöjohtamisen ohjeiden ja käsittelyprosessien mukaisesti.

